

Behandling i Kommunestyret - 22.08.2019

Ordføreren besvarte spørsmålet:

Ordfører,

På kommunens gravplasser er det stående ca. 14500 gravminner. Vi vet av erfaring, også innenfor egen kommune, at disse har kunnet utgjøre en fare for liv og helse for barn ved velting tidligere. Samtidig som vi også har hatt tilfeller av gravstøtteskjending i form av fysisk velting så sent som på 2000-tallet.

Det er Stjørdal kirkelige fellesråd som har ansvaret for forvaltning og drift av gravplasser i kommunen.

Generelt om krav til sikring av gravminner kan man si følgende:

- Ihht produktkontrollloven er alle gravminner solgt etter 1983 pålagt å være sikret ved salg. Dette ansvaret påhviler selger.
- Gravferdsforskriften av 1997 § 24 setter krav til sikring av gravminner
 - o § 24.Sikring
Stående gravminne i stein skal festes til fundament i stein med to 15 cm lange og 12 mm tykke rustfrie bolter.
Fundament skal ha en form og en størrelse som sikrer at gravminnet står stabilt og skal i bunnen ha en anleggsflate som er dobbelt så bred som gravminnets tykkelse. Fundamentet kan være opptil 10 cm lengre enn gravminnets bredde.
Gravminne som er mer enn 60 cm høyt skal ha en fundamentdybde som utgjør minst 20 % av gravminnets høyde over bakken. Fundament skal ikke være synlig over bakken.
- Samme forskrift § 20 3.ledd sier noe om eierskap til gravminne
 - o § 20.Merking av grav
På fri grav som ikke er anonym grav og på festet grav og gravsted kan det plasseres gravminne. Med gravminne forstås minnesmerke med navn og data på den gravlagte. Det skal som regel bare plasseres ett gravminne på hvert gravsted. Andre minnesmerker enn gravminner kan bare plasseres på gravplass dersom bispedømmerådet gir samtykke til det.
Fester av grav eller ansvarlig for fri grav er eier av vedkommende gravminne
- Samme forskrift § 26 sier noe om ansvaret for gravminnet
 - o § 26.Ansvaret
Eieren er ansvarlig for at gravminne ikke er i forfall, til sjenanse eller til fare for dem som ferdes på gravplassen. Når fellesrådet finner det nødvendig, skal eieren varsles med pålegg om å bringe gravminnet i overensstemmelse med de krav som er stilt i forskrift og vedtekter. Dersom eieren unnlater å etterkomme slikt pålegg eller det er uvisst hvor eieren befinner seg, kan fellesrådet sette i verk tiltak som er nødvendig for å bringe gravminnet i orden, herunder fjerne gravminnet.

Selv om alle stående gravminner i Stjørdal ble sikret eller fjernet senest 2004 og alle gravminner montert etter dette fyller krav om sikring, har Kirkelig fellesråd jevnlig rutiner for både kontroll av fester og oppfølging av de gravminner som ikke har fester.

Alle nye gravsted har en frigravperiode på 20 år. Etter dette kan et gravsted festes videre om ønskelig. Festeperioden i Stjørdal kommune er på 10 år, så over en 10-årsperiode får man kontrollert eierskap til alle stående gravminner i kommunen.

Ved utsending av festeavgiften blir denne listen datavasket mot folkeregisteret og man får oversikt over alle gravsted med festeforfall som ikke har fester. Disse blir da gjennomgått manuelt mot folkeregisteret på søk etter etterkommere som naturlig skal overta festet. Disse blir så tilskrevet og kontaktet. De gravsted som gjennom denne prosessen ikke får noen ny fester blir slettet og gravminnet fjernes.

I noen få tilfeller bevares gravminnet og det er da Stjørdal kirkelige fellesråd som overtar festeansvaret. Dette gjelder per i dag 25 gravminner i kommunen.

Disse rutine gjør at Kirkelig fellesråd har en god oversikt over alle festere til de stående gravminner. Kirkelig fellesråd har dyktige medarbeidere på driftsavdelingen som har god oversikt over gravplassene generelt, og man blir også jevnlig kontaktet dersom noen andre oppdager egne eller andres gravminner som virker løse eller usikret. Dersom eier selv ikke kan eller vil utføre oppretting og sikring kan Kirkelig fellesråd gjøre dette på timebasis eller fester kan kjøpe denne tjenesten fra andre firma, bl.a. Trondheim steinindustri eller andre godkjente firma.

Generelt kan man si at kommunens gravplasser er godt vedlikeholdt og følges godt opp. Likevel er det vanskelig til enhver tid å si med sikkerhet at alle festere overholder sine forpliktelser ift krav om sikring og vedlikehold av gravminner. Ved mistanke om usikret gravminne ønsker Stjørdal kirkekontor at man tar direkte kontakt til kontoret slik at de får fulgt dette opp på en god måte.

Når det gjelder gravstøtteskjending er det vanskelig å se for seg tiltak som kan garantere mot dette fullstendig. Heldigvis er det noen år siden forrige gang man var utsatt for noe slikt i Stjørdal.